



Hepsinin hikayesi aynı **TARİKAT VE CEMAATLER KURAN'A DA DİNE DE AYKIRI** İlahiyatçı Cemil Kılıç yazdı

Tarikat ve cemaatler Kuran'a da dine de aykırı

26 Temmuz Perşembe 2018 19:48



Cemaat ve tarikatlar demişken bu noktada Diyanet İşleri Başkanlığına da değinmek yerinde olacaktır. Diyanet İşleri Başkanlığı evvelce de dediğimiz gibi bir cumhuriyet kurumudur.

Cemaat ve tarikat meselesi, toplumsal, dinsel ve siyasal yaşamımızın önemli konuları arasında yer almaya devam ediyor. Bu tür yapılar, tarihimizin hemen hemen her döneminde mevcut idi. Özellikle de İslam'a girişten sonra...

Bu cümleden olarak belirtelim ki, Türkler arasında İslamiyet, büyük kitlelerce benimsenen bir din olduktan sonra bir takım dinsel grupların da ortaya çıktığını görüyoruz. Lakin yine hemen belirtelim ki, başlangıçta bu tip grupların tümüyle sufî bir mahiyet arzettiği görülüyor.

Yaklaşık bin yıllık Türk İslam tarihindeki devlet ve dinsel gruplar arasındaki ilişkiye ve yaşanan meselelere dair birkaç kelam etmeden önce meselenin yalnızca İslam sonrasına hasredilemeyeceğini ifade etmek maksadıya, din devlet ilişkisi konusunda İslam öncesi dönemde yaşanan bir bunalımdan / krizden söz etmek istiyorum.

Gök Türk Kağanlığının en ünlü kağanlarından biri olan Bilge Kağan, deyim yerindeyse devletinin altın çağında bir karar alır. Ülkesinde Budist tapınakları yaptırmak ve böylece Türkler arasında Budizmin yayılmasını sağlamak ister. Bunun, Türklerin göçerlikten yerleşikliğe geçmeleri konusunda olumlu etkisinin olacağını düşünür. Oysa Budizm daha ziyade mistik öğretiler

dini olduğundan savaşçı ve çevik bir halk olan Türklerin yaşam biçimine ve karakteristik özelliklerine ters bir yapı arz etmektedir. Nitekim bu gerçeği gören ünlü aygucu (başvezir) Tonyukuk, Bilge Kağan'a şiddetle karşı çıkar. Tonyukuk aynı zamanda Bilge Kağan'ın kayınbabasıdır. Tonyukuk'un direnişi sayesinde Gök Türklerin Budizm'e girişi mümkün olmaz.

Bu büyük bunalım / kriz belki de Türk tarihinde yaşanan ilk ve en önemli din – devlet ilişkisi bunalımıdır. Bunalım, deyim yerindeyse dirayetli bir başbakan / başvezir sayesinde daha büyük toplumsal sorunlara yol açmadan atlatılmış olur.

Tonyukuk, Türk tarihinin en ünlü ve en etkileyici bilgilerinden biridir. O, Gök Türk Devleti'nde aygucu, kurultay başkanı ve yargı başkanı gibi bir takım ünvanlarla yaklaşık 50 yıl halkına hizmet etmiş büyük bir kişiliktir. Hatta 2. Gök Türk Devleti'nin (Kutluk Devleti) kuruluşunda da Kutluk Kağan'la (İlteriş Kağan) birlikte büyük rol oynamıştır.

Yaşanan gelişmelerden; bugün de cemaat ve tarikatlar konusunda devlete akıl verecek zamanın Tonyukuk'larına gereksinim olduğu anlaşılıyor.

YOZLAŞMIŞ, KOKUŞMUŞ VE HATTA ÇÜRÜMÜŞTÜR

İslamiyet sonrasına gelecek olursak; evvelce de söylediğimiz gibi Türkler arasında oluşan ilk dinsel gruplar sufizm içerikli yapılardır. Bu noktada en başta Yesevilik denilen sufî akımı görüyoruz. Ahmet Yesevi tarafından kurulduğu yahut onun öğretileri doğrultusunda kurulan / teşekkül eden Yesevilik akımı, tarikat adını verdiğimiz yapıların Türkler arasındaki bilinen en eski biçimidir. Ahmet Yesevi'nin Türk kökenli büyük sūfî bilge Hallac-ı Mansur'un (*Fars kökenli olduğu da iddia olunur*) öğretilerinden çok etkilendiği hikmet adı verilen şiiirlerinden anlaşılmaktadır. Yesevilik, İslam inancı ile Türk kültürünün bir biresimi / sentezi olarak teşekkül eder. Günümüzde Türk dünyasındaki pek çok tarikat, kökünü Yeseviliğe dayandırmaktadır. Bu noktada özellikle Bektaşilik ve Nakşibendiliğin öne çıktığını görmekteyiz. Ancak ilaveten belirtelim ki geleneksel tarikat tasnifine dâhil edemeyeceğimiz ve kendine özgü özellikleri olan Alevilik akımı açısından da Ahmet Yesevi'nin çok önemli bir yere sahip olduğunu biliyoruz. Deyim yerindeyse Ahmet Yesevi ve Yesevilik, kendinden sonraki pek çok dinsel akımı etkilemiş ve çoğuna kaynaklık teşkil etmiş bir oluşumdur. Hatta denilebilir ki Yesevilik, ilk Türk tarikatıdır.

Tarihsel anlamda Türkler arasında çok etkili olan üç büyük tarikat vardır. Bunlar; Kadirilik, Nakşibendilik ve Bektaşilik'tir. Bunların dışında da pek çok tarikat söz konusudur. Onların da çoğunun bir şekilde bu üç akımla ilintili olduklarını görüyoruz. Lakin yine de özgün kimlikleri bulunan başka sufî oluşumlar söz konusudur. Söz gelimi; Babaîlik, Mevlevilik, Bedreddînilik gibi... Yeri gelmişken hemen ifade edelim; sufî akımlar ne denli özgün olurlarsa olsunlar birbirleriyle sıfır etkileşim halinde olan yapılar asla değildirlir.

Bu arada Alevilikle de ilişkisi bağlamında Vefailik tarikatını da zikretmeliyiz. Vefailik, Babailik, Ahilik ve Bektaşiliğin Alevilik üzerinde yoğun etkileri olmuştur.

Sufizm demişken Hurufilikten bir cümleyle de olsa bahsetmeden olmaz. Hurufilik, Sufiliğin gizemci / gnostik yönü bağlamında inanılmaz derecede sarsıcı etkileri olan bir akımdır. Türkler arasında yayılan Sufî akımları da olağanüstü diyebileceğimiz düzeyde etkilemiş olan Hurufiliğin, Bektaşilik ve Alevilik üzerindeki etkisini de ayrıca ifade etmeliyim.

Öte yandan Sufî akımlar, zamanla çeşitli kollara ayrılmışlardır. Ve bu kollar bir zaman sonra bağımsız yapılar olarak devam etmişlerdir. Bir kısmı tarihe karışmış bir kısmı da günümüze değin geleneğini sürdürmeye çalışmıştır.

İslam sufizmi / mistisizmi olan tasavvuf aslında bir ahlakî eğitim yolu olarak ortaya çıktı. Tasavvuf, dinin şer'î esaslarından ziyade ahlakî yönüne önem veren hatta zaman zaman şer'î esasları pek önemsemeyip onları avama müteallik bulan bir anlayıştır.

Tasavvufun daha sonra kurumsallaşarak tarikat hüviyetini kazandığını ve pek çok tarikat tarafından tasavvufun sufî bir disiplin olarak sahiplenildiğini görüyoruz.

Tarikatlar; tekke / tekeye, zaviye ve dergah gibi kurumların ihdasiyla toplumsal ve dinsel yaşamda çok önemli bir yer edinmişlerdir. Tarihsel anlamda çoğunlukla bir ahlakî eğitim kurumu işlevi gören bu yapılar zaman zaman yozlaşmış, kokuşmuş ve hatta çürümüştür.

Bununla birlikte cesaretle belirtelim ki tarikatlar, genellikle resmi devlet dini olan ŞER'Î İSLAM'a karşı bir muhalefet hareketi olarak sufizmin öznel yorum ve görüşleri temelinde pasif fakat çok güçlü bir direniş sergilemişlerdir. Ne var ki zaman zaman bu yapıların veya onların bir kısmının devlete ve şer'î düzene eklenerek şeriatın malum katılığında bile daha katı bir anlayışı temsil ettikleri dönemler de olmuştur.

OSMANLI DÖNEMİNDE BİR DİZİ DÜZENLEMELER YAPILMIŞTIR

Burada, Sünni bir aileden gelen bir ilahiyatçı kimliğimle ifade etmekten imtina edemediğim bir husus olarak; Bektaşiliğin şeriate karşı pasif fakat son derece güçlü tarihsel direnişini özellikle zikretmeliyim. Yine ilaveten tarikat kavramına sığmayan ve kendine özgü özellikleri bulunan büyük bir inançsal akım olarak Aleviliğin / Kızılbaşlığın da şeriat karşıtı etkin bir direniş yolu olduğunu ve bugüne değin çok güçlü bir biçimde geldiğini ifade etmeliyim. Elbette bu cümlelerde kullandığım şeriat sözünün Emevi şeriatını kasıtlı zikredildiği bilinmelidir.

Tasavvuf ve tarikat dediğimiz yapıların incelenmesinde üzerinde durmamız gereken bir diğer alan da Türk diline olan

etkileridir. Evet, tekke edebiyatı denilen edebî akım, Türk dilini çok etkilemiştir. Bu akım sayesinde pek çok dinsel konu Türk dilinin geniş ve engin olanaklarıyla söze ve yazıya dökülmüş, binlerce edebî yapıt ortaya çıkmıştır. Söz gelimi büyük ozan Yunus Emre'nin o güzelim Türkçe şiirlerini bu çerçevede değerlendirdiğimizde tekke edebiyatının önem ve değeri daha net anlaşılacaktır.

Tarikat – cemaat ve devlet arasındaki ilişki bağlamında tarihe göz attığımızda karşımıza çok ilginç olay ve uygulamalar çıkıyor. Bunların en azından bazılarında önemine binaen bahsetmeliyiz.

Osmanlı sultanlarının hemen hemen hepsinin bir tarikata mensup olduğu ileri sürülür. Bu mensubiyetin tahmin edileceği üzere sembolik bir mahiyet arzettiğini belirtmeliyiz. Zira devlete hâkim olan bir sultanın bir tarikat şeyhine itaat etmesi pek de mantıklı gelmiyor.

Osmanlı döneminde tekkelerle ilgili olarak bir dizi düzenlemeler yapılmıştır. İlk çalışmanın özellikle 3. Selim zamanında yapıldığını biliyoruz. O zamana değin bağımsız yahut özerk bir yapıda faaliyet gösteren tekkelerin bir takım sorunlara yol açmasından ötürü, gelen şikâyetler neticesi ilginç bir düzenleme yapılmıştır. Buna göre; bir kısım sapkın kişilerin tekke açmasını önlemek ve tekkelerde neler olup bittiğini devlete bildirmek için denetçiler tayin edilmiştir. Bu denetçiler bazı şeyhler arasından seçilmişti. Fakat zamanla bu şeyhler de yetkilerini aşan bazı davranışlar sergilediler. Bu nedenle görevli şeyhlerin sayısı Ağustos 1793'te ilan edilen bir fermanla üçe indirildi. (1)

Yine 1812 tarihli bir fermanla tekke vakıfları, Evkaf-ı Hümayun Nezaretine bağlanarak denetim altına alındı. Buna göre; bütün tarikatların İstanbul asitanesi merkez kabul edildi. Yine bu fermanla meşihatı boşalan bir tekkeye şeyh tayininde tevcihin şeyhülislâmlığa arzedilmesi ve taşradaki tekkelere şeyh tayinlerinde merkez tekkenin görüşünün alınması usulü getirildi. Bu fermanla birlikte tekkeler idarî yönden şeyhülislâmlığın ve malî yönden Evkâf-ı Hümayun Nezâreti'nin denetimine girdi.

Tarikatların denetim altına alınması konusunda en önemli gelişmelerden biri de 1864'te kurulan Meclis-i Meşayih'in ihdasıdır. Meclis-i Meşayih, Şeyhler Meclisi anlamına gelmektedir. Zaman içerisinde bu meclisin üye sayısı azalıp çoğalmıştır. İlk oluştuğunda 5 üyesi bulunan bu meclis de aslında tarikatların denetimi noktasında kendisinden beklenen görevi tam olarak yapabilmiş değildir. Nitekim bu meclisin üye sayısının 2'ye kadar düşürüp sembolik hale getirildiği de olmuştur. Hatta 1902'de Meclis-i Meşayih Nazırlığı kaldırılmıştır. 1918'de ise tekrar kurulmuştur. (2)

DEVLETİN RESMÎ ŞEYHİ OLARAK HEP NAKŞİBENDİ ŞEYHLERİ BULUNMUŞTUR

Osmanlı döneminde tarikat – devlet ilişkisi konusunda yaşanan en büyük kriz 2. Mahmut döneminde 1826'da Yeni Çeri Ocağı'nın kapatılması ve ocak mensuplarının bağlı buldukları Bektaşilik tarikatının yasaklanması sırasında yaşananlardır. Osmanlılar bu olaya "Hayırlı Olay" anlamında "Vaka-yı Hayriye" derken doğal olarak Bektaşî canlarımız tam zıddı bir isim vermişlerdir. Bu olay sırasında binlerce kişi katledilmiş, yüzlerce Bektaşî Babası idam edilmiştir. Bektaşî dergahlarına da Nakşibendî şeyhler tayin edilmiştir. Böylece yüzyıllarca Emevî Şeriatına direnen ve milli bir özellik taşıyan Bektaşilik, büyük bir darbe almıştır. Meydan, Sufî olduğunu belirtmekle beraber tam bir tenakuzla Emevî şeriatına merbut tarikatlara kalmıştır. Bektaşî dergahları o günden sonra bir daha resmi anlamda hiçbir zaman açılmamıştır. Lakin gayri resmi anlamda faaliyetlerine bir süre sonra tekrar başlamış olsalar da bütün dergahlarda devletin resmi şeyhi olarak hep Nakşibendî şeyhleri bulunmuştur. Bektaşiliğe yönelik bu ağır darbe Anadolu Müslümanlığının, süreç içerisinde Emevi, Vahhabi ve Arabist bir çizgiye kaymasına yol açmıştır. Günümüzde Türkiye'de etkinliğini artıran radikal dinci akımların gücü bir bakıma da 2. Mahmut tarafından gerçekleştirilen Bektaşî kırımına dayanmaktadır. Zira dinci radikalizme karşı Bektaşî naifliği ezilerek bir nevi alan onlara bırakılmış oldu.

Millî mücadele ve kurtuluş savaşı zaferle tamamlanıp cumhuriyet kurulduktan sonra tarikatlar meselesi sorun olmaya devam etti. Bu tarikatların bir kısmının işgalcilerle işbirliği içerisinde olanları da vardı. Bu ihanetlerini daha sonra devrimlere muhalefet ederek sürdürdüler. Bu muhalefet, çoğu kez ayaklanmalar şeklinde de gerçekleşti. 1925 Şubat'ında başlayıp Nisan'a değin devam eden Şeyh Sait ayaklanması tarikat meselesi konusunda radikal ve keskin adımların atılması zorunluluğunu daha da net bir biçimde gösterdi.

30 Kasım 1925'te kabul edilen 677 sayılı yasa ile tekkeler, zaviyeler, türbeler kapatıldı. Bu kurumlarla ilgili şeyhlik, seyyitlik, müritlik, efendilik, çelebilik, dervişlik gibi bazı ünvanların kullanımı da yasaklandı. Bu yasaya Bektaşî ve Mevlevî önde gelenlerinin çoğu destek olmuştur. Elbette ki en büyük destekçilerden biri de bir cumhuriyet kurumu olan Diyanet İşleri Başkanlığı'ydı. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kurucu ve ilk başkanı olan Ankara müftüsü merhum Börekçizade Rifat Efendi ve onunla birlikte hareket eden devrimci din bilginleri cumhuriyet devrimlerine her zaman yürekte destek olmuş gerçek din bilginleri olarak tarihimizde eşsiz bir yere sahiptirler. Lakin Diyanet İşleri Başkanlığının bugün gelinen aşamada maalesef devrim karşıtı ve gerici bir konuma sürüklendiği de hepimizce malumdur.

677 sayılı yasayla faaliyetleri yasaklanan tarikatlar, kanun dışı bir biçimde çalışmalarına devam ettiler. Nitekim bu yer altı çalışmalarının bir feci sonucu olarak Menemen'de ayaklanıp asteğmen ve öğretmen Mustafa Femi Kubilay'ın başını keserek hunharca katlettiler. Bu elîm olaydan sonra dinci yapıların üzerine daha da kararlılıkla gidildi. Ne var ki bu yapıların deyim yerindeyse etkisizleştirilmesi ve sıfırlanması hiçbir zaman mümkün olmadı.

Tarikatlar günümüze değin varlıklarını sürdürdü. Bugün Türkiye’de irili ufaklı 20 civarında cemaat ve tarikat vardır. Bunların çoğu çeşitli kollar halinde ayrıışmışlardır.

Günümüzde “cemaat” adı verilen yapıların hemen hemen hepsi kendilerini tarihi manada sufi bir geleneğe bağlamaya çalışır.

Cemaatlerin bir kısmı gerçek anlamda sufi akımların devamı gibi iken bir kısmı da sonradan oluşmuş yapılar olmakla beraber tarihsel sufi gelenekler üzerinden meşruiyet devşirmeye çalışır. Tarihsel anlamda Kadiri ve Nakşi tarikatların devamı iddiasındaki yapılar, çeşitli kollar halinde bugün de varlıklarını yasa dışı da olsa devam ettiriyorlar. Ancak Süleymancılık, Nurculuk gibi akımlar ve bu akımların kollarının sufi bağı tartışmalı yahut yapaydır. Her ne kadar bu akımların Nakşibendilikle ilgisi kurulmaya çalışılsa da kullandıkları terminoloji bile kendilerine özgüdür. Şeyh, mürit, vird-evrad, rabıta gibi terimlere bu yapılarda rastlayamıyoruz. Bununla birlikte söz gelimi, Said-i Nursi, Risalelerinde, Nakşibendi virdi olan Evrad-ı Kudsiye’yi okuduğunu belirtse de bu uygulama bildiğimiz kadarıyla Nurculuğun genel bir virdi haline gelmiş değildir. Bununla birlikte Nurcuların da kendilerine özgü duaları ve dua etme biçimleri hatta özgün ritüelleri vardır. Aynı şekilde Süleymancılığın kurucusu Süleyman Hilmi Tunahan’ın da Nakşibendiğin Müceddidiye kolundan olduğu ve bu kola mensup bir şeyhten (*Selahüddin İbn Mevlana Siracüddin*) icazet aldığı ileri sürülmektedir. Ne var ki Süleymancılar arasında da geleneksel Sufi akımların vird – evradı ve diğer terminolojisine rastlayamıyoruz. Ama bununla birlikte kendilerine özgü ritüellerinin, dualarının ve dua etme biçimlerinin olduğunu da biliyoruz. Bu bağlamda belki de söylenebilecek en doğru şey Süleymancılığın müstakil bir dinsel hareket olmakla birlikte yapay bir biçimde tarihsel sufi bir geleneğe yani Nakşibendiliğe eklenmiş olduğudur.

DİNSEL BİR MASKE TAKMIŞ ORGANİZE SUÇ ÖRGÜTLERİ

Gelelim Fethullahçılığa...

Fethullah Gülen Hareketinin aslında Nurculuktan kopma olduğu malumdur. Hatta bu hareketi hala Nurculuğun bir kolu gibi değerlendirenler vardır. Fethullahçılığın Said-i Nursi ve Risale-i Nur ile ilişkisi elbette ki aşikârdır. Ne var ki sonradan müstakil bir hareket haline gelmiştir. Sonuç itibarıyla siyasi ve toplumsal tarihimizin en kanlı kalkışmalarından birini gerçekleştirebilecek kadar güçlenmiş ve resmen bir terör örgütü olarak nitelenmeyi hak etmiş bir yapı olan Fethullahçılık, artık FETÖ yani Fethullahçı Terör Örgütü olarak anılmaktadır.

FETÖ’nün Türk toplumuna ve devlete vurduğu ağır darbenin sarsıcı etkileri hala devam etmekte olup bu örgütle mücadele, toplum ve devlet olarak en önemli gündem maddemizi oluşturmaktadır. Ancak bilinmelidir ki FETÖ benzeri bir güce ulaşma ve muhtemelen FETÖ gibi devleti ele geçirme uğraşısı içinde olan başka cemaatler de mevcuttur.

Türkiye’de bugün cemaat ve tarikatların büyük bir kısmı dinsel bir maske takmış organize suç örgütleri yahut ticari organizasyon ya da siyasi nüfuz teşekkülleri halinde çalışmaktadır. Neredeyse hepsinin şirketleri, holdingleri, yayın kuruluşları vardır. Hatta içlerinde parti kuranlar bile bulunmaktadır. Öte yandan pek çok cemaat ve tarikatın çeşitli siyasi partilerle öteden beri ilişki içerisinde oldukları da malumdur. Öyle ki, bu ülkede cemaat yahut tarikat lideri olup da bakanlık yapanlar bile vardır.

Cemaat ve tarikatlar arasında dini görünümlü mafyatik örgütlenmelerden dahi söz etmek mümkündür. Nitekim bazılarınca Adnan Oktar cemaati bu kategoride görülmektedir.

Böylesi bir gerçek karşısında bugün kalkıp birilerinin cemaat ve tarikatlara yasal bir meşruiyet kazandırma uğraşısı içine girmeleri son derece şaşırtıcıdır. Bunun gerçekleşebilmesi için 677 sayılı yasanın kaldırılması yahut değiştirilmesi gerekir. Oysa o yasa devrim yasaları arasındadır ve devletin temel yasalarındandır.

Bu yasayı aşabilmek için Alevilerin cemevi talebini istismar etmek de bir başka şaşırtıcı noktadır. Cemevlerini tekke statüsüne sokmak ve onun üzerinden bütün tekke ve zaviyeleri açmak ve böylece tarikatlara yasal meşruiyet kazandırmak kurnazlıktan başka bir şey değildir. Alevi ve Bektaşilerin böylesi bir oyuna alet olmayacaklarını sanıyorum. Zira cemevlerinin statüsü camilerin statüsünün muadilidir. Sünni ve Şii inanç için camiler hukuken neyse Alevi ve Bektaşiler için cemevleri de hukuken öyledir.

Yeri gelmişken ifade edelim: Her ne kadar egemen Sünni ulema Aleviliği bir tarikat gibi göstermeye çalışsa da Alevilik, tıpkı Sünnilik ve Şiilik gibi müstakil bir İslamî akımdır. Kesinlikle tarikat değildir. Dahası Alevilik, egemen Emevi şeriatına karşı muhalif kitlelerin bir direniş yoludur.

Konuyu bir de Kur’anî ve Muhammedî çizgi açısından değerlendirdim...

Egemen Emevi Şeriatına eklenenler hariç muhalif Sufî akımların tarihsel bir zorunlulukla bir direniş hattı oluşturmaları gerçeği üzerinden, varlıklarını Kur’anî ve Muhammedî çizgi bağlamında tarihen meşru bir zeminde görmek ve kabul etmek durumundayız.

Bu ikrardan sonra meselenin asıl boyutunu irdelerken İslam’ın tevhid ilkesini esas alarak baştan şunu söyeyelim: Lailahe illallah sözüyle ilan edilen tevhid ilkesi, Allah’ın birliği söylemi üzerinden aslında insanların, halkın, toplumun, Müslümanların birliği ve eşitliği düşüncesini ifade etmektedir. Sınıfsal, grupsal ve zümrevî ayrılıkları reddetmek ve İmran

Ailesi Bölümü 103. Sözde / Al-i İmran Suresi 103. Ayette belirtildiği üzere; “... Allah'ın ipine sımsıkı sarılıp ayrılığa düşmemek...” İslam'ın Müslümanlardan istediği temel davranıştır.

Cemaat ve tarikatların varlığı bu Kur'anî ve Muhammedî ilkeye aykırıdır.

İslam tarihindeki Hanefilik, Şafiiilik, Malikilik, Hanbelilik ve Caferilik gibi hukuk / fıkıh ekollerini düşünce özgürlüğü bağlamında değerlendirip fanatizme savrulmamak kaydıyla meşru ve saygın görmek elbette ki tabiidir. Ne var ki günümüzde onlara dahi lüzum yoktur.

Bilgiye ulaşımın son derece kolaylaştığı, eğitimin yaygın hale geldiği ve bilgi tekellerinin çöktüğü günümüz dünyasında insanlar dinlerini ve onun en ince ayrıntılarını öğrenmek konusunda hiçbir şeyhe, cemaat liderine ve kerameti kendinden menkul sözde ulemaya aslında muhtaç değildirlir. Artık şeyh, derviş, mürit devri kapanmıştır. Cemaat ve tarikat devri de kapanmıştır. Bugün artık söz bilimindir, bilim insanlarınındır, öğretmenlerindir.

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI NOKTASINDA YAPILMASI GEREKEN ŞEY...

Cemaat ve tarikat hatta mezhep meselesinde sürekli hatırlanması gereken bazı Kur'an ayetlerini burada bir kez daha zikretmeyi son derece yararlı buluyorum:

“Dinlerini parça parça edenler, bölük bölük olanlar yok mu? Senin onlarla hiçbir ilgin yoktur. Onların işi Allah'a kalmıştır. Sonra o, ne yapmakta olduklarını kendilerine haber verecektir.” (3)

“Yalnız ona yönelin ve ondan sakının. Allah'a içtenlikle yakarıştta bulunun ve ortak koşanlardan olmayın. Onlar ki, dinlerini parçaladılar ve bölük bölük oldular. Her topluluk elindekiyle böbürlenip durmaktadır.” (4)

Müslümanların mezhep, tarikat ve cemaat gibi yapıların tasallutundan kurtulup Allah'ın ipine sımsıkı sarılmaları tevhidî bir tavır olarak üzerlerine yüklenmiş kutsal bir görevdir. Bu görevin ifası için dini, Muhammedî çizgide anlamak ve yaşamak lazımdır.

Bu noktada cumhuriyetimizin kurucusu ve İslam'ın yenileyicisi Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün şu sözlerini de ilke edinmek durumunda olmalıyız:

“Efendiler ve ey millet, biliniz ki, Türkiye Cumhuriyeti şeyhler, dervişler, müritler, meczuplar memleketi olamaz. Hayatta en hakki mürşit ilimdir, fendir. En doğru, en hakiki tarikat; uygarlık yoludur.”

“Biz uygarlığın bilim ve fenninden güç alıyoruz ve ona göre yürüyoruz. Başka bir şey tanımıyoruz.”

“Bizi yanlış yola sevk eden habisler, büyük ölçüde din perdesine bürünmüşler, saf ve nezih halkımızı, hep şeriat sözleriyle aldatagelmışlerdir. Tarihimizi okuyunuz, dinleyiniz. Görürsünüz ki, milleti mahveden, esir eden, harap eden fenalıklar, hep din kisvesi altındaki küfür ve melânetten gelmiştir. Onlar her türlü hareketi dinle karıştırdılar. Halbuki elhamdülillah hepimiz Müslüman'ız, hepimiz dindarız. Artık bizim dinin icabını öğrenmek için şundan bundan derse ve akıl hocalığına ihtiyacımız yoktur...”

Cemaat ve tarikatlar demişken bu noktada Diyanet İşleri Başkanlığına da değinmek yerinde olacaktır. Diyanet İşleri Başkanlığı evvelce de dediğimiz gibi bir cumhuriyet kurumudur. Cumhuriyet devrimlerini desteklemek ve yeni düzende dinsel işleri görmek ve halkın ibadet gereksinimlerini karşılamak için ibadethanleri yönetmek üzere kurulmuş bir kurum olan Diyanet İşleri Başkanlığı, özellikle 1950'lerden sonra hızla aslî fonksiyonundan uzaklaşmış, devrim karşıtı güçlerce zamanla ele geçirilmiştir. İçinden Fethullah Gülen ve Cemalettin Kaplan gibi teröristler çıkmış olan bu kurum, günümüzde artık bir cemaatler ve tarikatlar konfederasyonu halinde çalışmaktadır. Eğer ıslah edilmezse yeni Fethullah Gülen'lerin ve Cemalettin Kaplan'ların çıkması işten bile değildir.

İşte bu nedenle Diyanet İşleri Başkanlığı cemaat ve tarikatlara karşı mücadelede sadra şifa olacak bir kurum olma vasfını maalesef çoktan yitirmiştir. Diyanet bünyesinden FETÖ nedeniyle binlerce kişinin ihraç edildiğini anımsarsak ne demek istediğimiz daha iyi anlaşılacaktır.

Diyanet İşleri Başkanlığı noktasında yapılması gereken şey bu kurumun ya kapatılması ya da bu mümkün olmuyorsa ıslah edilip yeniden düzenlenmesidir. Yeniden düzenlemede Türkiye'deki inançsal çeşitliliği tümüyle yansıtacak bir anlayışla hareket edilmeli hatta ateist, deist, agnostik yurttaşların varlığı da dikkate alınarak bu kuruma köklü bir çekidüzen verilmelidir. Aksi halde benzer yakıcı sorunları yaşamaya, toplumca ve devletçe devam edeceğimiz aşikârdır.

Nihayeten ifade edelim ki; Türkiye ve Türk toplumu özelinde kendilerini geleneksel olarak Sünni diye niteleyen kitleler, büyük İslam bilgini Ebu Hanife'nin ve İmam Maturidî'nin düşünsel birikiminden istifade ile daha da ileri bir akılcılığa evrilmeli ve laik cumhuriyet esasına sarılarak dinsel yaşamlarını özel hayatlarına hasretmelidirler. Din – devlet ilişkileri temelinde yaşamakta olduğumuz sorunların kesin çözüm yolu budur.

Sözlerimizi yine büyük Atatürk'ün bir sözüyle nihayete erdirelim:

“Din bir vicdan meselesidir. Herkes vicdanının emrine uymakta serbesttir. Biz dine saygı gösteririz. Düşünüşe ve düşünceye karşı değiliz. Biz sade din işlerini, millet ve devlet işleriyle karıştırmamaya çalışıyor, kasıt ve fiile dayanan

tutucu hareketlerden sakınıyoruz. Gericilere asla fırsat vermeyeceğiz.”

DİPNOTLAR:

- 1- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, Meclis-i Meşayih Maddesi.
- 2- İrfan Gündüz, Osmanlılarda Devlet-Tekke Münasebetleri, İstanbul 1989, s. 193, 205-207.
- 3- Kur'an; Hayvanlar Bölümü 159. Söz / En'am Suresi 159. Ayet.
- 4- Kur'an; Romalılar Bölümü 31- 32. Sözler / Rum Suresi 31- 32. Ayetler.

Cemil Kılıç

Odatv.com

cemaat

tarikatlara

arşiv

İletişim

Haber Merkezi: 0 216 449 32 00

Faks: 0 216 449 32 00

Mail: info@odatv.com

İletişim

Künye

Gizlilik Sözleşmesi ve Koşullar

Mobil Uygulamalar



Reklam

Reklam: 0 216 449 32 00

reklam@odatv.com



ANA SAYFA

YAZARLAR

VİDEO

FOTO GALERİ

ARŞİV

KATEGORİLER



App Store'dan
İndirin



Google Play
'DEN ALIN